

delig Afsløsningssum. Dersom der var Tale om at tvinge Manden til at afhænde sit Farveri, saa var det en anden Sag, og saa vilde jeg ogsaa finde Betænknelighed ved at sætte Afsløsningssummen lavere end af Commissionen foreslaaet, men det er kun et Tilbud, vi gjøre Manden; finder han det antageligt, saa tager han imod det; kan han ikke blive enig med Ministeren, maa vi see at finde en anden Udvæi. Under enhver Omstændighed maa jeg derfor bede det høie Thing at stemme for Fleertallets Forslag om kun at bevilge 10,000 Rb.

S. M. Peterfen: Jeg skal ikke gaa ind paa at bedømme, om 10,000 Rb. eller 14,000 Rb. ere en passende Sum, thi jeg kan ikke have nogen begrundet Mening derom, men hvad der synes mig at være klart, det er, at naar den Paagjældende sidste Gang har faaet sit Monopol stadfæstet under den udtrykkelige Betingelse, at han har „forsvarlig og til gangbare Priser at bestride Farveriet saaledes, at Ingen kan have skjellig Grund til sig over ham at besvære“, og naar den Commission, der har været sendt over til Møen, siger, at den ikke kan slutte sin Beretning uden at fremhæve, at Monopolet ikke kan være at betragte som nogen egentlig Byrde for Møens Land, naar altsaa de to Betingelser ere tilstede, at den Vedkommende farver til gangbare Priser og Monopolet ikke paalægger Møens Beboere nogen Byrde, kan jeg ikke indsee, hvorfor vi skulle give enten 10,000 eller 14,000 Rb. for at faae det afløst; det vil nok uden det blive afløst i Tidens Løb af sig selv. Man har ved flere Leiligheder i andre Retninger holdt paa, at det var det Allerbedste, at slike Sager kunde gaae deres egen jævne Gang, og at man skulde see at undgaae saadanne pludselige Forandringer; det skulde undre mig, om det ikke var ligesaa heldigt i dette som i andre Tilfælde. Et æret Medlem af Mindretallet har saavel ved den tidligere Behandling som i aften talt om, hvad selve Eiendommen staaer denne Mand i, men det forekommer mig efter mine Begreber, at det aldeles ikke har noget med Sagen at gjøre; thi vi kunne ikke gjøre ved, at han maaskee har overvurderet Monopolet eller Eneretten; jeg troer endog den Aftægt, han har

ydret til sin Moder, er kommet med i Spillet. Det, vi egentlig skulle betale, skulde være den Fordeel, den Vedkommende fortrinsviis har af sit Farveri, fordi han har Eneret, og jeg siger da: Naar vi erkjende, at Møens Beboere egentlig ingen Byrde have af Monopolet, fordi han farver til gangbare Priser, saaledes at Ingen har skjellig Grund til Klage, hvad skulde saa bevæge os til at bemyndige Ministeriet til derfor at give enten 10,000 Rb. eller 14,000 Rb., i Særdeleshed da vi ingen Visshed have for, at vi dermed have Sagen afgjort. Jeg kan virkelig ikke begribe det, og jeg for mit Vedkommende maa tilraade at lade hele Sagen falde bort.

Ordføreren: Det er saavel af den ærede Minister som af den ærede Rigsdagsmand for Viborg Amts 5te Valgkreds (Klein) udtrykkelig udhævet, at det, vi have foreslaaet, er grundet paa et løst Skjøn; ja, det erkjender jeg, det er et løst Skjøn, men den hele Forretning, som er optaget af de Mænd, der have været sendte derover, berøer ogsaa paa et aldeles løst Skjøn. Det er et løst Skjøn og bliver et løst Skjøn, enten det saa oplages af Een eller af Tre. Her er gaaet ud fra, at de 14,000 Rb., der ere foreslaaede at skulle stilles til Ministerens Disposition, ere grundede paa Skjønsmændenes Skjøn; de have sagt: Eiendommen er med Monopolet 20,000 Rb. værd; skal den sælges ved Auction, er den ogsaa 20,000 Rb. værd, men skal den sælges uden Monopol, er den kun 6000 Rb. værd. Jeg kan ikke forklare mig, hvorledes Skjønsmændene have kunnet komme til dette Resultat; Eiendommen koster Eieren, sige de, 23,895 Rb., men med Monopolet er den kun 20,000 Rb. værd; Eiendommen med Inventarium tagere de til 11,441 Rb., men naar den skal sælges ved Auction, er den kun 6000 Rb. værd, altsaa kun det Halve, medens de, naar de skulle ansætte Eiendommen med Monopolet, kun kunne sætte den en Sjettedeel ned. Det er et Skjøn, der er saa løst som Noget, og jeg troer ogsaa, at vi ere berettigede til at sige, at man ikke kan tagere en Eiendom alene efter det Provenu, som den giver, thi Provenuet afhænger ikke alene af Eiendommens Værdi, men ogsaa